

EU-Western Balkans Summit

**Brüsszel felé félúton – Albánia,
Észak-Macedónia és Montenegró
EU-integrációs előrehaladása, illetve
annak külső és belső akadályai**

NIKOWITZ-HOLLÓ MÁRTON

MKI Elemzés

A Magyar Külügyi Intézet rendszeres kiadványa.

Kiadó:

© Magyar Külügyi Intézet, 2026.

Szerző(k):

Nikowitz-Holló Márton

Lektorálta:

Vass Ágnes

ISSN 2063–9244

<https://doi.org/10.47683/KKIElemzesek.KE-2026.7>

Korábbi kiadványainkat megtekintheti az [Intézet](#) weboldalán.

A borítókép forrása: Shutterstock

Nikowitz-Holló Márton, vezető kutató, MKI

BRÜSSZEL FELÉ FÉLÚTON – ALBÁNIA, ÉSZAK-MACEDÓNIA ÉS MONTENEGRÓ EU-INTEGRÁCIÓS ELŐREHALADÁSA, ILLETVE ANNAK KÜLSŐ ÉS BELSŐ AKADÁLYAI

A Nyugat-Balkán országai évtizedek óta az EU-bővítés várományosai, azonban az integráció lassú és nehézkes előrehaladása, a belső és külső gátló tényezők, illetve az a Brüsszelben bekövetkezett fordulat, miszerint a politikai és nem az érdem-alapú bővítés került előtérbe, mindinkább csalódottságot, kiábrándultságot, az EU-val szembeni fenntartásokat eredményez Délkelet-Európában. Miután a Balkán „zászlóshajója”, Szerbia külön utat jár be, illetve regionális helye, mérete, szerepe és integrációja Koszovóhoz kötődő sajátosságai miatt nem hasonlítható a többi nyugat-balkáni országhoz, ezen elemzés kizárólag Albánia, Észak-Macedónia és Montenegró EU-csatlakozásának kilátásaival, aktualitásaival foglalkozik. Koszovót, annak sajátos jogállása (az ENSZ tagállamok kevesebb mint fele ismeri csak el függetlenségét, az EU tagállamai közül öt sem ismeri el önálló entitásként), illetve Bosznia-Hercegovinát, az ország jelentős mértékű belső megosztottsága, így az integrációs kilátások rendkívül távoli jellege okán szintén nem ildomos egy körben vizsgálni Albániával, Észak-Macedóniával és Montenegróval. A témának külön aktualitást ad, hogy az uniós bürokrácia közelmúltban tapasztalt, ismételt rugalmatlansága okán az EU-aspiráns nyugat-balkáni országok fuvarozóit és érintett vállalatait olyan helyzetbe hozta, hogy azok ennek következtében jelentős versenyhátrányt kénytelenek elszenvedni az EU-n belüli társaikkal szemben.¹ Ilyen „felütést” követően joggal merülhet fel a kérdés: Brüsszel integrálni vagy magától elidegeníteni akarja az EU-aspiráns déli szomszédokat?

Ahogy azt a magyar Balkán-politika is hangsúlyozza, az Európai Uniónak figyelembe kellene vennie, hogy a régió országai immár évtizedek óta jelentős erőfeszítéseket tesznek: belső reformokat hajtanak végre, rendezik szomszéda-

¹ „Protest against the EES – Truck drivers from the WB blocked border terminals towards the Schengen Area,” *European Western Balkans*, 2026. január 26., <https://europeanwesternbalkans.com/2026/01/26/truck-drivers-from-the-wb-blocked-border-terminals-towards-the-schengen-area/>.

ikkal fennálló vitáikat és igyekeznek megfelelni a folyamatosan bővülő uniós elvárásoknak. Mindezek alapján indokolt lenne, hogy a bővítési folyamatban érdekeik szerint elsőbbséget élvezzenek.

Ezzel szemben Ukrajna prioritizálása a Nyugat-Balkánnal szemben pusztán politikai döntés, így Kijev gyorsított felvétele teljes mértékben, és joggal áshatná alá a Balkán EU-ba vetett bizodalmát, integráció iránti elkötelezettségét. Éppen ezért a vizsgált országok szempontjából kiemelt jelentőségű a Balkán Ukrajnával szembeni elsőbbségének szavatolása a csatlakozás folyamatában.

Az integráció elhúzódozó folyamata, és az EU erősen megkérdőjelezhető Balkánhoz való hozzáállása kontraproduktív hatást gyakorol az egyébként túlnyomó részt EU-párti balkáni lakosságra. A kiábrándultság természetes módon ad teret más nagyhatalmak – így elsősorban Oroszország, Kína és Törökország – számára, hogy megkíséreljék betölteni a Brüsszel által hagyott hatalmi űrt, és kiterjesszék gazdasági, politikai, ideológiai érdekszférájukat az említett országok felé.

Ezen elemzés alapfeltevése, hogy a Nyugat-Balkán helye az EU-n belül van, éppen ezért elengedhetetlen Albánia, Észak-Macedónia és Montenegró integrációjának felgyorsítása, illetve a tagság kapcsán az érdem-alapú szemlélet viszszafoztatása. Jelen pillanatban a vizsgált országok mindegyikében optimisták és bizakodón tekintenek a 2030-as csatlakozási céldátumra, de amennyiben ez ismételtelen csak egy „beteljesületlen álom” marad, az rendkívül negatív hatást gyakorolhat a Brüsszelbe vetett bizalom alakulására.

AZ EU-INTEGRÁCIÓ AKTUÁLIS ÁLLÁSA ÉS FŐBB KIHÍVÁSAI

A nyugat-balkáni államok EU-integráció iránti elkötelezettsége a 2003-as The-szalóniki csúcstalálkozón racionalizálódott, amikor is a régió reális perspektívát kapott arra, hogy egyszer az EU teljesjogú tagjává váljon. Észak-Macedónia a tipikus példája annak, hogy „elsőkből lesznek az utolsók”, ugyanis a három – jelen vizsgálat tárgyát képező – állam közül elsőként, 2001-ben írta alá a Stabilitási és Társulási Megállapodást, hogy 2005-ben tagjelölti státuszt kapjon. Ehhez képest – jórészt Szkopjén kívülálló okokból (melyeket a későbbiekben részletesen bemutatunk) – mára a trió sereghajtójává vált. Albánia 2009-ben nyújtotta be csatlakozási kérelmét, és 2014-ben kapott hivatalos tagjelölti státuszt.² Ha

2 „North Macedonia – Membership status: candidate country”, *European Commission*, 2026. március 31., https://enlargement.ec.europa.eu/countries/north-macedonia_en.

Észak-Macedónia a negatív, Montenegró a pozitív példa, mivel a csatlakozási tárgyalásokat csak 2012-ben kezdte meg, azonban mára az EU-tagság előszobájában áll, és realisan 2028/2029-re annak teljesjogú részesévé válhat, de ehhez még aktív diplomáciai erőfeszítések szükségesek, hogy rendezni tudja vitás kérdéseit Horvátországgal.

Jelen pillanatban Albánia és Montenegró a csatlakozási tárgyalásokban előrehaladott, előbbi esetében mind a hat fejezetcsoporthoz megnyitásra, míg utóbbinál 13 fejezet már lezárásra is került. Albániát sokáig visszahúzta, hogy integrációs törekvéseit Észak-Macedóniáéval közösen kezelték, ebben az EU Tanácsa 2024 szeptemberi döntése hozott Tirana számára pozitív változást, mivel ennek értelmében szétválasztották a két országot³. Montenegró viszont saját „önsorsrontó” magatartása következtében nem tudott gyorsabb előrehaladást felmutatni. Mivel az országban kormányválság kormányválságot követett, technikaileg nem voltak adottak az integrációs előrehaladás feltételei. Észak-Macedónia alapvetően Görögország, majd újabban Bulgária negatív attitűdjének van kitéve, mely országok blokkolták, azaz Bulgária esetében aktuálisan is blokkolják Szkopje integrációs előrehaladását. Míg a 2,8 millió lélekszámú Albánia etnikailag szinte homogén, a népesség 95%-át az albánok teszik ki; Észak-Macedóniában jelentős, 30% körüli albán kisebbség él, amely számos belső feszültség melegágya; ehhez hasonlóan a montenegrói előrehaladást is megoldandó helyzetek elé állította a 41%-nyi többségi lakosság mellett jelentős, 30% körüli számarányú szerbesség, és annak politikai képviselete.

ELHÚZÓDÓ BŐVÍTÉS, KIÁBRÁNDULT BALKÁN

Az elhúzódozó csatlakozás, és a reális csatlakozási dátum hiánya erősen negatív hatást gyakorolt az érintett államok alapvetően EU-párti lakosságának hozzáállására, és jellemzően megjelent bizonyos fokú euroskepticizmus köreibben.

Az integráció elhúzódozása vagy esetleges elmaradása számos negatív hatás lehetőségét hordozza magában a Nyugat-Balkán, de részben az EU számára is:

- a bővítési politika hitelességének elvesztése, ami aláássa az EU iránti bizalmat;
- a keletkező geopolitikai űr betöltésére külső, nem EU-s országok, azaz főként az orosz, török, kínai, illetve Öböl-államok befolyásának növekedése;
- az integrációs perspektíva hiányából fakadó „reformfáradtság” hatása-

3 Simone De La Feld, „EU Council unbundles Albania and North Macedonia's accession paths. Negotiating chapter opens for Tirana,” *Eunews*, 2024. szeptember 26., <https://www.eunews.it/en/2024/09/26/eu-council-unbundles-albania-and-north-macedonias-accession-paths-negotiating-chapter-opens-for-tirana/>.

ra mindinkább csökkenő kormányzati motiváció az EU által elvárt reformok, jogállami, gazdasági és demokratikus folyamatok végrehajtására;

- a közös piachoz való csatlakozás hiánya korlátozza a gazdasági növekedést, így gazdasági lemaradást eredményez, amelynek hatására a munkaerő elvándorlás demográfiai válságot eredményez(het) a régióban;
- a csatlakozás hiányából fakadó gazdasági hátrányok enyhítése érdekében a régió országai mindinkább nyitottak az alternatív integrációs kísérletekre, azaz az EU-tól független regionális együttműködések kialakítására, mint például a Nyitott Balkán kezdeményezés;
- az EU-csatlakozási folyamat lassúsága stabilitási kockázatokat hordoz magában, azaz a politikai és gazdasági reformok elmaradásával együtt járó társadalmi bizonytalanságok növelhetik a belső feszültséget, közte az etnikai konfliktusok kockázatát is, ami így negatív hatással lehet nem csak közvetlenül a Nyugat-Balkánra, de destabilizálhatja a régió közvetlen szomszédságában található EU-tagállamokat is.

Összességében tehát, míg a régió országai számára az integráció lassúsága vagy éppen elmaradása bizonytalanságot és lassabb fejlődést hoz magával, az EU-nak ez a térség feletti befolyás csökkenését, illetve a stabilitási kockázatok növekedését jelentheti közvetlen szomszédságában.

A régióban mindinkább megjelenő szkepticizmussal szemben a 2030-as csatlakozás lehetőségének felkínálása hozott valamelyest pozitív fordulatot, és a közvéleménykutatások szerint mérhető fordulat állt be az EU-integrációt támogató, arra bizakodóan tekintő lakosság számarányában. A megkérdezettek az EU-taggá válástól elsősorban gazdasági fellendülést, utazási szabadságot, illetve stabilitást várnak. A legutóbbi közvéleménykutatások alapján az EU támogatottsága Albániában 82-86%, Észak-Macedóniában 62-65%, míg Montenegróban 59-60% körül mozog.⁴

Brüsszel, látva, hogy reális alternatívát kell nyújtania az aspiránsoknak, a 2024-2027 időszakra hatmilliárd eurónyi nyugat-balkáni növekedési tervet fogadott el, emellett bizonyos területeken már megkezdte a fokozatos integrációt. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy 2025. októberében Albánia, Észak-Macedónia és Montenegró bankjai csatlakozhattak a SEPA-hoz (Egységes Euró Fizetési Öve-

4 „A survey by RCC – Balkan Barometer 2025: Record high support for EU membership in the region”, *European Western Balkans*, 2025. december 23., <https://europeanwesternbalkans.com/2025/12/23/balkan-barometer-2025-record-high-support-for-eu-membership-in-the-region/>; „Annual perception surveys 2025 published”, *WeBalkans*, 2026.március 31., [Annual perception surveys 2025 published News | WeBalkans](https://webalkans.com/annual-perception-surveys-2025-published/).

zet).⁵ Ez az érintett országok számára azt jelenti, hogy az euróutalások olcsóbbá és gyorsabbá válnak, ami különösen a diaszpórából érkező pénzek és az EU-val folytatott gazdasági kapcsolatok szempontjából kulcsfontosságú. Emellett ez fontos lépés az EU-val való pénzügyi integráció irányába is.

AZ EU-BŐVÍTÉS ALTERNATÍVÁI, NAGYHATALMI TÖREKVÉSEK

A Nyugat-Balkán esetében különösen igaz, hogy ha az EU nem tud reális alternatívát kínálni, majd megteszi azt más, akinek az érdeke ezt kívánja.

A Balkán, ahogy a történelem során minduntalan, úgy napjainkban is természetes célpontja elsősorban az orosz és a török befolyásszerzési törekvéseknek. Természetesen ezalatt nem katonai fenyegetés, hanem a „soft power” eszköztárát felvonultató módszerek értendők. Törökország alapvetően a muszlim közösségek körében igyekszik a TIKA-n (Törökország állami fejlesztési ügynöksége) keresztül egyfajta kulturális, vallási „védelmező” szerepben fellépni, azonban ezt messzemenően kihasználja befolyása növeléséhez. Erre fogékony táptalajra lel az észak-macedóniai, nemzeti identitását muszlim vallása hangsúlyozásával meghatározó albán kisebbség körében, viszont az erősen nyugati-as irányultságú, és rendkívül szekularizált albániai társadalomban nem tudnak hangsúlyosan jelen lenni. Míg Albániában Törökország a TIKA-n keresztül elsősorban, mint fejlesztési partner jelenik meg, többek között infrastrukturális projekteken; Észak-Macedóniában az albán kisebbség körében jóval láthatóbban van jelen, és egyértelműen a „soft power” eszközeivel folytatott, identitáspolitikát felhasználó politikai befolyásszerzés a tevékenységének fő célja.

Oroszország a pravoszláv hitközség védelmezője és a szláv „nagytestvér” képében jeleníti meg magát az érintett országok közül elsősorban Montenegróban és Észak-Macedóniában. Emellett nem hagyható figyelmen kívül, hogy Montenegróban jelentős gazdasági érdekeltségekkel rendelkezik, elsősorban az orosz tulajdonú ingatlanvagyon kiemelt mértéke miatt. Egyes becslések szerint a montenegrói ingatlanok mintegy 40%-a van orosz kézben.⁶ Korábban az oroszok voltak a legnagyobb ingatlanbefektetők az országban, de mára a 6. helyre csúsztak vissza. Ezzel együtt becslések szerint mintegy 19.000 ingatlan és négymillió

5 „Growth Plan for the Western Balkans,” *European Commission*, hozzáférés: 2026.03.31., https://enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/growth-plan-western-balkans_en.

6 Samir Kajosevic, „Russian Interest in Montenegrin Real Estate Spikes Despite Sanctions”, *Balkan Insight*, 2022. július 7., <https://balkaninsight.com/2022/07/07/russian-interest-in-montenegrin-real-estate-spikes-despite-sanctions/>.

négyszetméter feletti földterület van orosz tulajdonban.⁷ Az orosz ingatlanok jellemzően a tengerparton, elsősorban Bar, Budva, Herceg Novi és Petrovac területén helyezkednek el.⁸ Az oroszok montenegrói ingatlanvásárlási kedve több okra vezethető vissza: jó befektetési lehetőség (az ország függetlenné válását követően alulértékelt piac volt, így igen kedvező áron lehetett ingatlanokhoz jutni), de egyben a hosszú távú személyes használatot is lehetővé teszi; a helyi szabályozások miatt az ingatlanvásárlás külföldiként is viszonylag könnyű; az oroszok számára „biztonságos átmeneti zóna” az EU-hoz közel vagyonuk tárolásához, de akár személyes tartózkodáshoz is. Az országban életvitelszerűen tartózkodó oroszok száma az orosz-ukrán háború kitörése óta még a korábbiakhoz képest is jelentős mértékben növekedett, számukat 2025-ben a montenegrói hivatalos adatok szerint 21.000 körülre tették. Az elmúlt években a kedvezőbb környezet (Oroszországgal szemben be nem vezetett szankciók, illetve könnyebb munkavállalás) miatt azonban közülük nagy arányban döntöttek úgy, hogy hosszabb távon inkább Szerbiába telepednek át.⁹

A két hagyományos, a Balkánon aktív hatalom mellett új kihívóként jelenik meg Kína is, amely elsősorban gazdasági téren és infrastrukturális beruházások révén tesz szert befolyásra. Montenegróban kínai vállalatok az A1-es Bar-Boljare autópálya építésében, illetve energetikai fejlesztésekben (Pljevlja hőerőmű modernizációja, Možura szélenergiás projekt) játszanak kiemelt szerepet, emellett Kína mind aktívabban építi imázsát az országban, melynek sikerességéhez jelentős mértékben hozzájárult az országnak a Covid-19 járvány alatt nyújtott segítség is. Ezek hozományaként, közvéleménykutatások szerint a montenegróiak egy része pozitívabban ítéli meg Kínát, mint az EU-t¹⁰. Ennek oka javarészt abban keresendő, hogy Kína „feltételek nélkül” hitelez, azok az uniós konstrukcióktól eltérően nem kötődnek demokratikus, jogállami reformokhoz, de környezetvédelmi szttenderdekhez sem, így a kínai projektek kivitelezése egyszerűbb és gyorsabb folyamattal kecsegtet. Kína kommunikációs stratégiájának fontos alappillére, hogy „jóindulatú gazdasági partnerként” nem avatkozik be a belpoli-

7 „RUSSIANS OWN 18,906 PROPERTIES IN MONTENEGRO”, *Real Estate*, hozzáférés: 2026.március 31., <https://shorturl.at/GQGw7>.

8 „Montenegro’s Residential Property Market Analysis 2025,” *Global Property Guide*, hozzáférés: 2026. március 31., <https://shorturl.at/eKmgig>.

9 „Montenegro hosts nearly 100,000 foreign nationals amid growing migration and integration challenges,” *Monte Business*, 2025. október17., <https://tinyurl.com/mrhdazzp>.

10 Milica Kovacevic, „Chinese Influence in Montenegro - China exerts influence in Montenegro through its economic clout, primarily through huge debt for construction projects that will burden Montenegro for years,” *Center for European Policy Analysis*, 2022. augusztus 25., <https://cepa.org/comprehensive-reports/chinese-influence-in-montenegro/>.

tikába, ezzel nem frusztrálva a helyi lakosságot. Mindemellett a kínai szerepvállalás melletti „pálcátörést” erősíti az a tényező is, hogy a kínai bankok hajlandók olyan projektek finanszírozását is elvállalni, melyet az európaiak kockázatosnak vagy fenntarthatatlannak minősítve visszautasítanak.¹¹ Ennek konkrét példája a Bar-Boljare autópálya, mely bár kiemelt szerepet játszik a montenegrói tengerpart és a Balkán belső területei, így közvetve az EU összeköttetésében, Brüsszel fenntarthatatlannak minősítve az épülő utat, elutasította annak hitelezését, viszont Kína – ugyan, ezzel kishíján bedöntve a montenegrói gazdaságot – elvállalta azt, a kivitelezési munkálatokkal együtt.

Észak-Macedóniában a kínai jelenlét elsősorban infrastrukturális hitelek révén mérhető. Ezek folyományaként Szkopje jelentős adóssággal bír Peking irányába. Észak-Macedónia és az ottani infrastruktúra fejlesztés kiemelt, geostratégiai jelentőséggel bír Kína számára, mivel az Egy Övezet, Egy Út/Új Kínai Selyemút számára tranzitútvonalat biztosít a pireuszi kikötőből Közép-Európa felé.¹² Montenegróhoz hasonlóan Észak-Macedóniában is áthaladnak az EU számára kiemelt fontossággal bíró útvonalak, nevesen az Észak-déli V. és a Kelet-nyugati VIII. számú korridorok, melyek szintén nem EU-s, hanem kínai hozzájárulással és részvétellel épülnek.

Ezek alapján látható tehát, hogy bár az EU-hoz hasonló integrációt nem, azonban gazdasági prosperitást, az érdekszférájukhoz tartozás előnyeivel kecsegtető alternatívát kínáló kihívók akadnak, melyek a helyi társadalmak és gazdaságok sérülékenységet és kiszolgáltatottságát kihasználva igyekeznek mind nagyobb befolyásra szert tenni az albániai, észak-macedóniai és montenegrói politikai, gazdasági, kulturális szférákban.

ALBÁNIA AZ INTEGRÁCIÓ ÚTJÁN

A vizsgált három EU-tag aspiráns állam közül Albánia helyzete és útja a legzökkenőmentesebb. Ez köszönhető annak, hogy egyrészt az állam etnikailag szinte teljesen homogén, másrészt szomszédjaival való kapcsolata is kiegyensúlyozott, azt nem terhelik olyan megoldatlan kérdések, melyek hátráltathatnák integrációs előrehaladását.

11 Branislav Stanicek, Simona Tarpova, „China’s strategic interests in the Western Balkans,” *European Parliamentary Research Service*, hozzáférés: 2026.03.31., [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733558/EPRS_BRI\(2022\)733558_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733558/EPRS_BRI(2022)733558_EN.pdf).

12 Vladimir Shopov, „Eyes wide shut: How to read China’s playbook in the Western Balkans”, *ReEngage*, 2025. november 4., <https://re-engaging.eu/eyes-wide-shut/>.

Albánia számára rendkívül negatív következményekkel járt, hogy az EU az ország csatlakozási folyamatát összekötötte Észak-Macedóniával, így Tirana hiába teljesített „kiváló tanulóként”, a görög, majd a bolgár hátráltatás miatt az integrációban megakadt macedónokat nem tudta maga mögött hagyni, ezért egyhelyben toporgott. Ebben pozitív változást az EU Tanácsának 2024. szeptemberi döntése hozott, amelynek értelmében a duót szétválasztották, így Szkopje ekkortól kezdve nem hátráltatja Tirana előrehaladását.

Miután 2025. novemberére Albániával mind a hat fejezetcsoporthoz megnyitásra került, jelen állás szerint a tiranai vezetés kitűzött célja az időközi feltételek (IBAR) teljesítése, ezt követően az egyes fejezetek lezárása, majd 2027-ig a csatlakozási tárgyalások befejezése, ami reális lehetőséggé tenné, hogy az ország 2030-ra teljes jogú EU-taggyá váljon.¹³

Az albán EU-integráció vonatkozásában két belső, albániai hátráltató tényezőt kell kiemelni: az infrastruktúra gyenge állapotát¹⁴; illetve a belpolitikai csatározások természetes narratíváját képező „vice versa” korrupciós vádakat¹⁵ az éppen hatalmon lévő kormány és ellenzéke között. Ezek mellett nem segíti a pozitív megítélést a hivatalos albán szervek által is üldözött, de a mai napig aktívan működő, jellemzően a durrësi kikötőből mint központból kiinduló szervezett bűnözés sem¹⁶.

A fentebbiekkel szemben viszont van egy olyan szubjektív tényező, ami mégis Albánia megbízhatóságát, prosperitását, nyugatias irányultságát, EU melletti elköteleződését bizonyítja a nemzetközi partnerek szemében, ez pedig Edi Rama miniszterelnök személye. A 2013 óta kormányzó Rama adja azt a stabilitást, ami garanciát jelent a szükséges reformok véghezvitelére, az EU-s külpolitikához való igazodásra, illetve az euro-atlanti elkötelezettségre.¹⁷

13 Michele D'Orazio, „Albania and the EU: membership by 2030?,” *Friends of Europe*, 2025. június 4., <https://shorturl.at/bDAlz>.

14 Katarina Anđelković, „Poor public infrastructure in the region among the causes of its stagnation,” *European Western Balkans*, 2018. február 27., <https://europeanwesternbalkans.com/2018/02/27/poor-public-infrastructure-region-among-causes-stagnation/>.

15 Andi Hoxhaj, „Albania: how one of the most corrupt countries in Europe is tackling crime at the highest level,” *The Conversation*, hozzáférés: 2026. március 31., <https://theconversation.com/albania-how-one-of-the-most-corrupt-countries-in-europe-is-tackling-crime-at-the-highest-level-212312>.

16 Besar Likmeta, Klodiana Lana, „Port-to-Port: How Albanians Conquered the European Cocaine Market,” *Balkan Insight*, 2026. január 9., <https://balkaninsight.com/2026/01/09/port-to-port-how-albanians-conquered-the-european-cocaine-market/>.

17 „Albania's Rama starts fourth term as PM, targets EU membership,” *Reuters*, 2025. szeptember 18., <https://www.reuters.com/world/albanias-rama-starts-fourth-term-pm-targets-eu-membership-2025-09-18/>.

SZENVEDŐ ÉLLOVAS: MONTENEGRÓ

Ugyan Montenegró csak 2012-ben kezdte meg a csatlakozási tárgyalásokat, esetükben 2026. január végére már a 33 megnyitott tárgyalási fejezetből 13 ideiglenes lezárásra is került. Miloško Spajić montenegrói miniszterelnök kormánya idén év elején elfogadott ütemterve szerint ez év végéig az összes fejezetet le kívánják zárni. Ez reális lehetőséget teremthet arra, hogy 2028-2029 folyamán Podgorica törekvései beteljesüljenek, és az ország az EU teljesjogú tagjává váljon. A még nyitott fejezetek sikeres lezárásához az Európai Bizottság elsősorban az „Alapvető értékék” klaszter kapcsán vár előrelépéseket, nevezetesen az igazságsügyi reformban, valamint a korrupció elleni küzdelemben.¹⁸

Montenegró biztos előrehaladása ellenére is voltak és vannak olyan belső és külső tényezők, amelyek negatívan befolyásolják az ország helyzetét, megítélését. Ugyan a helyi hatóságok – a nemzetközi partnerekkel együttműködve – mindent megtesznek a szervezett bűnözés visszaszorítása érdekében, és e téren jelentős sikereket is fel tudtak mutatni az elmúlt években, a klánok alapján szerveződő bűnözői csoportok továbbra is aktívak, kiemelten a tengerparti területeken.¹⁹

További, az EU-csatlakozást nehezítő körülmény volt az elmúlt évek során az igazságszolgáltatás nagyfokú átpolitizáltsága, a költségvetés instabilitása (a magas államadósság, illetve a továbbra is jelentős mértékű szürkegazdaság okán), illetve a közigazgatási kapacitáshiány is.

Ami a külső tényezőket illeti, Észak-Macedóniához hasonlóan Montenegró külpolitikai mozgásterét is beszűkítették a szomszédos országokhoz fűződő kapcsolatai. Bár a bécsi egyezmény 2015-ben rögzítette a Montenegró és Koszovó közti határt, és az abban foglaltakat Podgorica elfogadta, Pristina fenntartásokkal kezelve azt hangsúlyozta, hogy azzal az ország területeket veszített. Végül a konfliktus nyugvópontonra jutott, és 2018-ban a koszovói parlament is ratifikálta az egyezményt. Ugyan Albin Kurti koszovói miniszterelnök 2021-ben ismételten kilátásba helyezte, hogy foglalkozni kíván a határ-kérdéssel, végül ettől az erőteljes montenegrói tiltakozásnak engedve elállt.²⁰

18 „Montenegro starts 2026 by closing another negotiating chapter,” *the New Union Post*, 2026. január 27., <https://newunionpost.eu/2026/01/27/montenegro-accession-negotiations-2026/>.

19 „Montenegro declares war on mafia clans,” *EUalive*, 2025. július 25., <https://eualive.net/montenegro-declares-war-on-mafia-clans/>.

20 Samor Kajosevic, „Montenegro Rules out Changes to Kosovo Border Agreement,” *Balkan Insight*, 2021. július 23., <https://balkaninsight.com/2021/07/23/montenegro-rules-out-changes-to-kosovo-border-agreement/>.

Az elmúlt években több kérdésben is feszültségek alakultak ki Montenegró, és a már EU-tag Horvátország között, amely többször belengette, hogy amennyiben nem sikerül rendezni viszonyukat, blokkolni fogja a montenegrói integrációt. A legturbulensebb indulatokat a „Jasenovac határozat”²¹ montenegrói elfogadása szította. Erre válaszul 2024 decemberében Horvátország megvétózta a 31. tárgyalási fejezet (kül-, biztonság- és védelempolitika) lezárását. Továbbra is feszültséget okoz a Jadran kiképzőhajó²² tulajdonjoga, amelyet Horvátország a saját tengerészeti öröksége részének tekint és visszakövetel. A Prevlaka-félsziget körüli tengeri határ kijelölése évtizedek óta megoldatlan kérdés²³, amelynek rendezését Horvátország az uniós tagság támogatásának feltételéül szabta. Bár 2025 elején történtek kétoldali konzultációk a feszültség enyhítésére, Horvátország továbbra is kemény feltételeket támaszt: követelik a montenegrói Morinj fogolytábor hivatalos elismerését²⁴ és kártérítés megfizetését a jugoszláv háborúk alatt okozott károkért, illetve Zágráb jelezte, mindaddig fenntartja vétóját a 31. fejezet lezárásával kapcsolatban, amíg a kétoldali viszonyt terhelő egyéb kérdéseket nem sikerül megnyugtató módon rendezni.²⁵ A feszültségek és az integráció kilitástalansága 2024-ben erősen éreztette hatását az EU-hoz való hozzáállásban is, ugyanis a közvéleménykutatási adatok szerint az uniós csatlakozást támogatók aránya Montenegróban rekord mélységbe, 39%-ra csökkent.

21 2024 júniusában a montenegrói parlament elfogadott egy határozatot, amely népirtásnak minősítette a II. világháborús, horvát usztrasák által működtetett jasenovaci koncentrációs táborban történeteket. Horvátország ezt politikai provokációnak tekintette, és válaszul 2024 júliusában persona non grata státuszba helyezte a határozat mögött álló három vezető montenegrói politikust: Andrija Mandić házelnököt, Milan Knežević képviselőt és Aleksa Bečić miniszterelnök-helyettest.

22 A Jadran kiképzőhajó a Montenegró és Horvátország közötti feszültségek egyik érzékeny szimbóluma. A hajót 1933-ban építették Hamburgban a Jugoszláv Királyság haditengerészete számára, és generációkon át szolgálta a jugoszláv tengerészeti hagyományt. A konfliktus gyökere abban rejlik, hogy Montenegró a Jadran saját haditengerészeti örökségként kezeli, és a hajót a kadétki kiképzésére, valamint nemzeti szimbólumként használja. Horvátország viszont a hajót a jugoszláv, illetve a horvát tengerészeti hagyomány részének tekintené, így egyes történészek és veteránok szemszögéből a Montenegró általi kizárólagos birtoklás vitatható.

23 A Prevlaka-félsziget körüli határvita Montenegró és Horvátország között a félsziget stratégiai tengeri fekvése, a történelmi örökség és politikai feszültségek miatt alakult ki. Az 1990-es években a területen ideiglenes ENSZ-ellenőrzés lépett életbe, majd részleges megállapodások születtek a határ és a katonai jelenlét szabályozására, de a terület továbbra is érzékeny pont a két ország viszonyában.

24 A Morinj fogolytábor Montenegró általi elismerése azért fontos a horvátok számára, mert a tábor a horvát hadifoglyok és civilek szenvedéseinek szimbóluma 1991-1992-ben, a délszláv háborúk idején, így Montenegró elismerése azt jelentené, hogy hivatalosan is elismeri a szenvedést és az esetleges jogsértéseket. Ez jelentős lépés lehetne a Montenegró és Horvátország közti bizalom erősítése érdekében.

25 „Relations between Montenegro and Croatia and the destructive influence of pro-Serb politicians,” *Center for Western Balkans Studies*, 2025. augusztus 26., <https://cfwbs.org/relations-between-montenegro-and-croatia-and-the-destructive-influence-of-pro-serb-politicians/>.

Montenegróban – egyszerre okozva bel- és külpolitikai feszültségeket – a szerb kisebbség és a Pravoszláv Egyház helyzete²⁶ továbbra is érzékeny kérdések, amelyek a folyamatos kormányváltásokkal együtt belső instabilitást szültek az elmúlt években. 2024 végén és 2025 elején olyan feszültségek alakultak ki²⁷, amelyek alapjaiban rengették meg az ország stabilitását. A 2023 végén kezdődött, majd 2024-ben feldolgozott népszámlálás politikai csatározások forrása lett. A hatóságok tartottak attól, hogy a szerb identitásúak aránya eléri az 50%-ot, ami a szerb nyelv hivatalossá tételét és az iskolai tananyag módosítását vonná maga után. A 2020-as kormányváltás után hatályon kívül helyezték a vitatott egyházügyi törvényt, de a Szerb Pravoszláv Egyház és az állam közötti szerződés továbbra is megosztja a társadalmat²⁸; a pro-montenegrói erők szerint ez túl nagy befolyást enged Belgrádnak Podgorica belső ügyeire.²⁹

ELAKADT INTEGRÁCIÓ: ÉSZAK-MACEDÓNIA UNIÓS CSATLAKOZÁSÁNAK GÁTJAI

Bár a három vizsgált ország közül Észak-Macedónia 2001-ben elsőként kötött Stabilitási és Társulási Megállapodást az EU-val, hogy 2005-ben tagjelölti státuszt kapjon, a tényleges csatlakozási tárgyalások megkezdése, Görögország korábbi vétója okán (lásd alább részletesen) csak 2022-ben történhetett meg, de az ország esetében fejezetnyitásra nem kerülhetett sor, mivel a görög vita hosszú és nehézkes elsimítását követően Bulgária állt elő olyan feltételekkel, melyek nem teljesítése esetén blokkolják a macedón csatlakozás menetét.

26 A szerb kisebbség és a pravoszláv egyház helyzete Montenegróban különösen érzékeny, mert egyszerre érinti az ország történelmi örökségét, nemzeti identitását, vallási jogait és politikai egyensúlyát. A szerb kisebbség ugyanis erős kulturális és történelmi kötődést érez Szerbiához, ami gyakran ütközik a független Montenegró állami identitásépítésével. A vallási feszültséget tovább növeli, hogy az országban két pravoszláv egyház működik: a szerb kisebbség tradicionális egyháza, a Szerb Ortodox Egyház, valamint a montenegrói állami támogatású Montenegrói Ortodox Egyház. Konfliktusok főként az egyházak tulajdonában lévő templomok és ingatlanok ellenőrzése körül alakultak ki, különösen a 2019-es vallási törvény elfogadása után, amely állami regisztrációra kötelezte az egyházi ingatlanokat. Ezen tényezők együttesen folyamatos társadalmi és politikai feszültséget okoznak, és meghatározó szerepet játszanak Montenegró bel- és külpolitikai viszonyaiban.

27 2024–2025-ben a szerb–montenegrói viszonyban a fő feszültséget a nyelvi és identitás béli viták okozták, mivel a szerb közösséget képviselő politikai erők a szerb nyelv és kulturális jogok megerősítéséért küzdöttek Montenegróban, miközben a montenegrói vezetés és EU-párti csoportok ezt politikailag megosztónak és destabilizálónak tartották, ami élezte a két ország közti politikai és társadalmi ellentéteket.

28 Alapvetően a Szerb Pravoszláv Egyház és a Montenegrói Pravoszláv Egyház között alakult ki tulajdonjogi vita a Montenegró területén található kolostorokat illetően, és ebbe a montenegrói állam is beavatkozott a Szerb Pravoszláv Egyház kárára. Végül a viszonyt sikerült rendezni, de a kérdés a mai napig megosztja a montenegrói társadalmat.

29 Jan Nowinowski, „The little ‘Big Brother’ is still watching. Montenegro’s response to Serbia’s influence”, OSW, 2025. július 1., <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2025-07-01/little-big-brother-still-watching-montenegros-response-to>.

A közel három évtizedig húzódó görög–macedón konfliktus alapja a „Macedónia”³⁰ névhasználat feletti vita volt, amely Jugoszlávia 1991-es felbomlása után mérgesedett el. Athén attól tartott, hogy a név kisajátítása és az ókori makedón szimbólumok használata mellett az új állam területi igényeket támaszthat az azonos nevű északi görög tartományra, ezért Görögország vétójával hosszú ideig akadályozta szomszédja euro-atlanti integrációját. A diplomáciai áttörést a 2018-ban aláírt Preszpa-megállapodás hozta meg, amelyben a felek kompromisszumot kötöttek: az ország hivatalos neve Észak-Macedón Köztársaság lett, cserébe Görögország elismerte a macedón nyelvet és népet, amennyiben azok elkülönülnek az antik görög örökségtől. A névváltoztatáshoz Macedóniában alkotmánymódosításra volt szükség, melyet végül Zoran Zaev kormánya hajtott végre. Bár az egyezményt mindkét országban heves belpolitikai bírálatok és utcai tüntetések kísérték, a ratifikáció lehetővé tette, hogy Észak-Macedónia 2020-ban a NATO teljes jogú tagjává váljon és megkezdje az uniós csatlakozási folyamatot.³¹ (Az alkotmánymódosítást megelőzően Macedóniában népszavazást írtak ki annak felmérése céljából, hogy a lakosság mennyiben támogatja az alkotmánymódosítást és a névváltoztatást. Ugyan a voksolók több, mint 90%-a igennel szavazott, a részvételi arány annyira alacsony, mindössze 36% volt, hogy a népszavazás érvénytelennek bizonyult. A kormány ettől függetlenül a szükséges módosítások végrehajtása mellett döntött.)

Macedónia épphogy fellélegezhetett volna, miután rendezte viszonyát Görögországgal, amikor is 2020-ban Bulgária megvétózta az ország EU-csatlakozási tárgyalásait. A bolgár–macedón konfliktus alapja alapvetően egy mély identitáspolitikai feszültség, amelyben Bulgária megkérdőjelezi a macedón nemzet és nyelv önállóságát. Szófia hivatalos álláspontja szerint a macedón nyelv csupán a bolgár egyik kodifikált nyelvjárása, a macedón nemzettudat pedig mesterségesen jött létre a 20. század közepén. Ez a szembenállás a közös történelmi hősök, például Goce Delcev (az 1872-1903 között tevékenykedő Delcev, csatlakozva a Belső Macedón–Adriai Forradalmi Szervezethez, az Oszmán Birodalom alá tartozó Macedónia és Trákia autonómiájáért küzdött) megítélésében csúcsosodik ki, akit mindkét állam saját nemzeti hősei közé sorol, miközben a bolgár fél „történelemhamisítással” vádolja szomszédját.³² Bulgária a vétó visszavonásának

30 Jugoszlávia felbomlását követően az ország hivatalosan a „Former Yugoslavian Republic of Macedonia” nevet használta.

31 Paul Kirby, „Macedonia and Greece: How they solved a 27-year name row,” *BBC*, 2019. január 25., <https://www.bbc.com/news/world-europe-46971182>.

32 Egeresi Zoltán, „A bolgár–macedón identitásvita,” *KKI Elemzések*, hozzáférés: 2026. március 31., https://hiia.hu/wp-content/uploads/2022/03/KE_2022_07_BG_MK_bolgar_macedon_identitasvita_Egeresi_0321.pdf.

feltételül szabta a „bolgárellenes gyűlöletbeszéd” megszüntetését és a történelmi narratívák összehangolását. Bár 2022-ben egy francia közvetítéssel létrejött kompromisszumon alapuló „nemzetközi javaslat” felcsillantotta a megoldás reményét, a folyamat megrekedt. Szófia ugyanis a tárgyalások tényleges megkezdésének előfeltételeként szabta meg az Észak-Macedóniában élő bolgár kisebbség beemelését az észak-macedón alkotmányba, mint hivatalosan elismert kisebbség, ezt azonban a szkopjei vezetés és a társadalom jelentős része szuverenitási kérdésként kezeli, és elutasítja.³³

Bár az elmúlt évek során többször voltak biztató jelek arra vonatkozóan, hogy a bolgár–macedón vita feloldható, az jelenleg mégis egy mély diplomáciai patthelyzetben stagnál, amely Észak-Macedónia uniós integrációjának teljes megtorpanását eredményezte. A 2024-es választásokon győzedelmeskedő macedón jobboldali kormány (VMRO-DPMNE) kijelentette, hogy a jelenlegi formájában nem hajtja végre a Bulgária által kért alkotmánymódosítást. A jelenlegi szkopjei vezetés garanciákat követel arra, hogy Bulgária nem támaszt újabb feltételeket, és a reciprocitás jegyében a Bulgáriában élő macedón kisebbség elismerését is sürgetik, kiemelve, hogy Bulgáriát a nemzetközi közösség az elmúlt évek során már többször elmarasztalta a kisebbségi jogok nem megfelelő érvényesítése miatt.

Bár a macedón vezetés – figyelve a közvélemény rezdüléseire – elzárkózik az alkotmánymódosítástól, az Európai Bizottság és az EU-tagállamok többsége kitart azon álláspont mellett, hogy a macedón–bolgár megállapodás keretrendszer a „francia javaslat” révén adott, és az alkotmánymódosítás az egyetlen járható út a vita megoldására. A kialakult helyzet egyszerre erősítheti a macedón EU-szkepticizmust és fokozhatja a nacionalista retorikai elemek felerősödését a közbeszédben, miközben az uniós integráció elmaradása hosszabb távon a keleti partnerekkel (Oroszország, Kína) való kooperáció intenzitását válthatja ki, ami gyengítheti a Nyugat-Balkán stabilitását.

A helyzetet tovább nehezíti, hogy Bulgária kitart a keményvonalas politika mellett, és a 2025-ös parlamenti nyilatkozatok alapján nem hajlandó a megállapodás újratárgyalására. Ez a feszültség oda vezetett, hogy az Európai Unió gyakorlatilag szétválasztotta Albánia és Észak-Macedónia csatlakozási folyamatát, így míg Tirana haladhat előre, Szkopje a kétoldalú vita megoldásáig várólistára

33 Dímítar Keranov, Asya Metodieva, „The Bulgarian Factor in North Macedonia’s Elections and EU Prospects,” *GMF*, 2024. május 2., <https://www.gmfus.org/news/bulgarian-factor-north-macedonias-elections-and-eu-prospects>.

került. Ez hosszú távon jelentősen visszavetheti Észak-Macedónia EU-integrációját, különösen, hogy jelen pillanatban nincsenek kilátásban olyan, pozitív fejlemények a macedón-bolgár kapcsolatokban, melyek megnyugtató módon rendezhetnék a nyitott kérdéseket.

A külső, hátráltató tényezők mellett Észak-Macedóniától az EU további aktív lépéseket vár el a jogállamisági kritériumoknak való megfelelés, a korrupció elleni küzdelem, illetve a közigazgatási reform felgyorsítása terén. Ezzel együtt egyértelmű, hogy jelen pillanatban az integráció előrehaladása nem a technikai feltételeken vagy Szkopje felkészültségén, hanem a bilaterális politikai kérdéseken múlik.

Kiemelendő Észak-Macedónia belső, alapvetően etnikai alapú megosztottsága is, ami csak tovább nehezíti az ország helyzetének rendezését. Észak-Macedóniában a lakosság kb. 25-30%-a albán etnikumú. Bár a macedóniai polgárháborút lezáró 2001-es Ohridi Keretmegállapodás és az annak égisze alatt, az albánságnak széleskörű kisebbségi jogokat adó alkotmánymódosítás viszonylagos belső stabilitását hozott, az etnikai alapú feszültségek máig meghatározó szereppel bírnak.³⁴ A 2024-es kormányváltás utáni időszakot a politikai átrendeződés és az albán kisebbségi pártok közötti hatalmi harc határozza meg: a korábban kormányzó, radikálisabb albán DUI ellenzékbe szorulása óta élesen támadja a hatalmon lévő VLEN koalíciót, azt állítva, hogy az nem képviseli hatékonyan az albán érdekeket a macedón jobboldallal szemben.

A konfliktusokat mélyíti a közigazgatási etnikai kvóták (a „balancer” rendszer³⁵) körüli vita, valamint az a tény, hogy Albánia és Észak-Macedónia EU-csatlakozási folyamatát szétválasztották. Ez utóbbi komoly frusztrációt szül a helyi albán közösségben, mivel úgy érzik, a macedón-bolgár alkotmányos vita miatt az ő európai integrációjuk is zátonyra futott.³⁶

34 Póka Ferenc, „A macedóniai etnikai közösségek együttélése. Az O Keretmegállapodás, mint kisebbségvédelmi modell. Tapasztalatok, értékelések.” *Balkán Füzetek*, hozzáférés: 2026. március 31., https://epa.oszk.hu/02100/02108/00006/pdf/EPA02108_Balkan_Fuzetek_2008_80-85.pdf.

35 A „balancer” rendszer, egy olyan etnikai alapú, munkaerő-piaci foglalkoztatási kvótarendszer, amelyet az Ohridi Keretmegállapodás részeként vezettek be. Célja, hogy a közigazgatásban és a közszférában arányosan képviseltesse a nemzetiségeket (elsősorban a macedóniai albánokat) a nemzeti össznépségen belüli arányuknak megfelelően.

36 Sinisa Jakov Marusic, „North Macedonia in 2026: Govt’s Unchallenged Power Will Test its Maturity,” *Balkan Insight*, 2026. január 22., <https://balkaninsight.com/2026/01/22/north-macedonia-in-2026-govts-unchallenged-power-will-test-its-maturity/>.

ALTERNATÍV INTEGRÁCIÓS FORMÁK, A RÉGIÓ GAZDASÁGI FELKÉSZÜLT-SÉGE AZ EU-CSATLAKOZÁSRA

Ugyan egyértelmű, hogy a Nyugat-Balkán számára az EU-csatlakozásnak reális alternatívája nincs, mégis időről-időre napvilágot látnak olyan kezdeményezések, melyek alapvetően inkább a regionális – elsősorban gazdasági – kooperáció erősödését tűzik zászlójukra

Ezek közül külön figyelmet érdemel a Nyitott Balkán („mini Schengennek” is nevezett) kezdeményezés, melyet Szerbia, Albánia és Észak-Macedónia hívott életre 2021-ben azzal a céllal, hogy szabaddá tegye az áruk, szolgáltatások, a tőke, illetve a munkaerő áramlását a résztvevő országok között.³⁷ Bár a résztvevők a kezdeményezést alapvetően az EU-integrációt segítő tervezetként aposztrofálták, a régió többi országa mégis inkább távolmaradt attól, arra hivatkozva, hogy értékelésük szerint nem kell alternatív platformot létrehozni a Berlini Folyamat helyett, mely összhangban áll az érintett országok uniós csatlakozási törekvéseivel.

A Nyugat-Balkán országai gazdasági fejlettségükben továbbra is jelentősen elmaradnak az Európai Unió átlagától: az egy főre jutó GDP-jük általában csak az EU-szint mintegy 30–50%-át éri el.³⁸ Bár növekedési ütemük viszonylag gyorsabb (a 2025-ös évben a gazdasági növekedés mértéke Albániában 3,3-3,8%, Észak-Macedóniában 3,1-3,5%, Montenegróban pedig 3,0-3,5% körül mozgott)³⁹, ez nem elegendő a gyors felzárkózáshoz. A gazdasági szerkezet kevésbé fejlett, alacsonyabb termelékenységgel és nagyobb mezőgazdasági aránnyal rendelkeznek, miközben az intézményi problémák – például a korrupció és a jogállamiság hiányosságai – szintén lassítják az EU-csatlakozási folyamatot. Ugyanakkor az EU-val való gazdasági és kereskedelmi kapcsolatok erősek, ami stabil alapot ad a további fejlődéshez.

Albánia gazdasága még erősen támaszkodik a mezőgazdaságra és alacsony hozzáadott értékű ágazatokra, ami lassítja a felzárkózást. Észak-Macedónia valamivel fejlettebb ipari szerkezettel rendelkezik és jobban integrálódott az eu-

37 Dusan Ristic, „Open Balkan Initiative – Less History, More Business,” *European Policy Centre*, 2021. szeptember 13., <https://cep.org.rs/en/blog/open-balkan-initiative/>.

38 „Reform and growth facility for the Western Balkans”, *European Commission*, hozzáférés: 2026. március 31., https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/eu-budget/performance-and-reporting/programme-performance-statements/reform-and-growth-facility-western-balkans_en?utm_source=chatgpt.com.

39 „Western Balkans Regular Economic Report”, *World Bank Group*, hozzáférés: 2026. március 31., <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099100625100539134/pdf/P512916-feidc2c8-b236-4cfe-ad18-88303a06122e.pdf>.

rópai értékláncokba, de továbbra is jelentős lemaradással küzd. Montenegró gazdasága viszonylag magasabb jövedelmi szinten áll a régión belül, ugyanakkor erősen függ a turizmustól, ami sérülékennyé teszi.

Vagyis ezek az országok gazdaságilag részben felkészültek az EU-tagságra, de még jelentős strukturális és intézményi reformokra van szükségük; a jelenlegi növekedési pálya mellett a teljes felzárkózás hosszabb időt vehet igénybe.

MAGYAR SZEREPVÁLLALÁS A NYUGAT-BALKÁN INTEGRÁCIÓJÁBAN

Végül, de nem utolsó sorban, említést érdemel, hogy Magyarország miért, miként és milyen formában nyújt támogatást a Nyugat-Balkán EU-integrációs törekvéseihez.

Geopolitikai okokból hazánk egyrészt felelősséget érez és vállal a térség békéjének és biztonságának fenntartásáért, másrészt a Nyugat-Balkán még kiaknázatlan gazdasági potenciálját is előtérbe helyezi. Éppen ezeket keretbe foglalva elkötelezett támogatója Budapest a Nyugat-Balkán EU-integrációjának, mivel ez magyar politikai, biztonságpolitikai és gazdasági érdek is egyaránt.⁴⁰ Éppen ezért, a sikeres integrációhoz Magyarország minden szükséges támogatást és segítséget megad az érintett országoknak. Ezen eszközök közül is kiemelendő a magyar EU-integrációs szakértők balkáni tevékenysége⁴¹. Hazánk az érintett országok mindegyikének fővárosába hosszú évek óta folyamatosan delegál olyan, (jellemzően követi vagy nagyköveti rangú) az EU-csatlakozás és az ahhoz szükséges adminisztratív háttértudás tapasztalatának birtokában lévő szakértőket, tanácsadókat, akik közvetlenül segítik a tiranai, szkopjei vagy éppen a podgoricai EU-integrációért illetékes intézmények és politikusok munkáját, emellett híd szerepet töltenek be Budapest és a Nyugat-Balkán fővárosai között, ezzel közvetlen kommunikációs csatornát teremtve a csatlakozás kapcsán felmerülő kérdések hatékony megvitatásához.

Magyarország gazdasági szerepvállalása a Nyugat-Balkánon – különösen Albánia, Észak-Macedónia és Montenegró esetében – a korábban is fennálló pénzügyi (OTP) és energetikai jelenlét (MOL) mellett, egyre inkább kiterjed a távközlési és digitális szektorra (4iG) is.

40 Ármás Julianna, Viola Cintia, „5 Facts – Magyarország és a Nyugat Balkán,” *Magyar Külügyi Intézet*, 2024. március 18., <https://hiia.hu/5-facts-magyarorszag-es-a-nyugat-balkan/>.

41 „The Contribution of the Network of Hungarian Senior Advisors to the EU Integration Process of WB Countries,” *Foreign Policy Review*, hozzáférés: 2026.március 31., [FPR2024_online-1-part-3.pdf](#).

A legjelentősebb szereplő a OTP Bank, amely mindhárom országban meghatározó pénzügyi szolgáltatóvá vált. Jelenléte stabilizálja a bankszektor, növeli a hitelezési aktivitást, és hozzájárul a gazdasági modernizációhoz, ami fontos feltétele az EU-integrációnak. Különösen Montenegró és Albánia esetében számít jelentős piaci szereplőnek.

Az energetikai szektorban a MOL van jelen, főként kutatási és kereskedelmi tevékenységekkel. Bár a jelenlét országonként eltérő mértékű, a régió egészében fontos szerepet tölt be. Míg Montenegróban a vállalat az üzemanyag-ellátásban és kiskereskedelemben, addig Albániában és Észak-Macedóniában főként a nagykereskedelemben, és az üzemanyag-ellátásban játszik fontos szerepet.

A 4iG Csoport az elmúlt években a Nyugat-Balkán egyik meghatározó távközlési szereplőjévé vált, stratégiájának központi eleme a regionális dominancia kiépítése. A vállalatcsoport jelenleg mindhárom érintett országban aktívan van jelen. One Albania márkanévvel Albániában az ország vezető mobilszolgáltatója és jelentős vezetékes infrastruktúrával is rendelkezik. Montenegróban a One Montenegro (korábban Telenor Montenegro) felvásárlásával a mobilpiac egyik legfontosabb szereplője, ahol folyamatosan fejleszti 5G szolgáltatásait. Kiemelt fontosságú, hogy Montenegró kormánya a 4iG Csoportot választotta a rendvédelmi szervek technológiai fejlesztését, valamint a kormányzati adatközpont és kapcsolódó infrastruktúra kialakítását célzó projektek megvalósítására⁴². Legújabb, észak-macedóniai terjeszkedési célpontként alapították meg a ONE Macedonia Telecommunications leányvállalatot. A cég már elnyerte a szükséges frekvencialicencet, és az Ericssonnal együttműködve építi ki a régió egyik első önálló 5G hálózatát. A 4iG szerepvállalása túlmutat a lakossági szolgáltatásokon: az Európai Bizottság támogatásával egy nagyszabású tengeralatti kábelprojektet készítenek elő, amely Albániát, Egyiptomot és Olaszországot köti össze, közvetlen digitális folyosót, „digitális adathídat” teremtve Európa és Afrika között. A vállalat célja egy egységes, határokon átnyúló távközlési és informatikai infrastruktúra létrehozása, amely a nyugat-balkáni országok EU-integrációját is segíteni tudja a modern technológiák révén.⁴³

42 „Montenegró kormánya a 4iG Csoportot választotta digitalizációs fejlesztési projektjeinek megvalósítására,” hozzáférés: 2026. március 31. <https://www.4ig.hu/digitalizacios-projektek-montenegroban>.

43 „Új digitális korszakot nyit a 4iG a Nyugat-Balkánon – épülhet az adathíd Európa és Afrika között”, Origo, 2025. október 13., <https://www.origo.hu/gazdasag/2025/10/4ig-a-nyugat-balkanon-epulhet-az-uj-adathid>.

Összegzés

Albánia, Észak-Macedónia és Montenegró EU-integrációs útját és csatlakozási kilátásait vizsgálva megállapítható, hogy a három ország közül, míg Montenegró csatlakozása a 2030-as kitűzött céldátumig realitássá válhat, Észak-Macedónia esetében az a „hajó elúszott”, és Szkopje, az EU-csatlakozás útját negatívan befolyásoló kapcsolata Szófiával nem tűnik egyhamar megoldott ügynek. Albánia, bár az integrációval jól halad, Montenegróhoz képest lemaradásban van, és esetében számos olyan belső tényező áll fenn, melyek egyelőre nem teszik egyértelművé, hogy az országnak van-e reális esélye a csatlakozásra az elkövetkező néhány év során.

Amennyiben a montenegrói csatlakozás belátható idő belül megvalósul, az pozitív példaként szolgálhat a többi nyugat-balkáni állam számára is, segítve fenntartani az EU-ba vetett bizodalmukat. Ha Podgorica ezen az úton szintén elbukik, az érintett országok kiábrándultsága olyan mértékűvé válhat, mely helyzetből kérdéses, hogy Brüsszel képes lehet-e ismételten kimotozítani azokat, saját javára. A fentebbiekhez szorosan hozzá tartozik, hogy mindenekelőtt az EU-nak kellene rendeznie saját sorait, és a tagállamokkal konszenzusos alapon tisztázni bővítési politikáját, melyben stratégiai hiba volna Ukrajnának elsőbbséget biztosítani a Nyugat-Balkánnal szemben. Ha az integráció, mint reális perspektíva ismételten szertefoszlik, az hosszabb távon politikai, gazdasági, társadalmi, kiemelten az elvándorlással összefüggő demográfiai problémákat okozhat, mely természetszerűleg vonhatja magával a régió ismételt destabilizálódását. Ezzel párhuzamosan az EU által hagyott hatalmi vákuum betöltésére szép számmal akadnak jelentkezők, azonban ezek révén olyan új politikai és ideológiai irányvonalak – elég csak az iszlám radikalizmus esetleges erősödésére gondolni – jelenhetnek meg az EU tőszomszédságában, melyek később rendkívül negatív hatást gyakorolhatnak az európai kontinens általános biztonságára is.

Magyarországnak – kihasználva a Balkán vezető politikusainak a magyar politikumba vetett bizalmát – kiemelt szerepet kell betöltenie az EU-ban a nyugat-balkáni bővítés élharcosaként, tisztán és reálisan „tolmácsolva” Brüsszelben is, hogy déli-szomszédjaink felvétele a nemzetközi szervezetbe az Unió és a Nyugat-Balkán közös, hosszú távú érdeke. Amennyiben erős, egységes, és biztonságos Európát szeretnénk, annak a Nyugat-Balkánnak részesévé kell válnia, ahogy a régió évszázadok óta bizonyítja, hogy történelmi és kulturális gyökerei mind az „Öreg Kontinens” megkerülhetetlen és szerves tagjává teszik.

**MAGYAR
KÜLTÜGYI
INTÉZET**